

Critical Studies in Texts & Programs of Human Sciences,
Institute for Humanities and Cultural Studies (IHCS)
Monthly Journal, Vol. 22, No. 4, Summer 2022, 265-287
Doi: 10.30465/CRTLS.2022.38739.2403

A Critique on the Book "*United States of Socialism*"

Amir Abbasi Khoshkar*

Abstract

The book "*United States of Socialism*" by Dinesh D'Souza is written in six chapters focusing on the critique of socialist thinking at the economic and social levels in American society using a neoconservative approach. The author of the book is one of the pro-Trump journalistic elites who sees socialists like Bernie Sanders as the cause of the formation of a maximum government and an obstacle to economic freedom. According to the author of the book, the identity-oriented socialism of Sanders supporters widens the social divide in American society. The most important contextual critiques of the present book can be found in the lack of attention to the inherent crisis of the American capitalist system that has widened the economic and social gaps in American society, as well as superficiality in the critiques of the arguments of American socialists. Reproduction of the status quo leads to summary. D'Souza interprets the social and economic demands of American society in terms of his politicized approach, which is based on superficial analogy. He believes the Democrats' covert administration seeks to negatively influence the political power of Trump and Republicans by directing the identity and economic aspirations of certain sections of society.

Keywords: Neoconservatism, American Socialism, Market Mechanism, Progress, Class Gaps, Social Discrimination

* PhD in International Relations, University of Tehran, Tehran, Iran, khoshkar1392@yahoo.com

Date received: 01/02/2022, Date of acceptance: 23/05/2022

Copyright © 2018, This is an Open Access article. This work is licensed under the Creative Commons Attribution 4.0 International License. To view a copy of this license, visit <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/> or send a letter to Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

نقد و ارزیابی کتاب آمریکا تحت لوای سوسیالیسم

امیر عباسی خوشکار*

چکیده

کتاب آمریکا تحت لوای سوسیالیسم نوشته دینیش دسوزا در قالب شش فصل با محوریت نقد تفکر سوسیالیسم در سطوح اقتصادی و اجتماعی در جامعه آمریکا با استفاده از رویکرد نومحافظه کاری به رشته تحریر درآمده است. نویسنده کتاب از جمله نخبگان ژورنالیست طرفدار ترامپ است و سیاستمدارانی مانند برنی سندرز را سبب ساز شکل گیری دولت حداکثری و مانعی بر سر راه آزادی های اقتصادی برمی شمارد. به باور نویسنده کتاب، سوسیالیسم هویت گرای طرفداران سندرز سبب افزایش شکاف های اجتماعی در جامعه آمریکا می شود. مهمترین نقدهای محتوایی به کتاب حاضر را می توان در عدم توجه به بحران های ذاتی نظام سرمایه داری آمریکا که سبب افزایش شکاف های اقتصادی و اجتماعی در جامعه آمریکا شده است و همچنین سطحی نگری در نقد استدلال های طرفداران سوسیالیسم آمریکایی که در نهایت به تأیید و بازتولید وضع موجود منجر می شود خلاصه نمود. دسوزا مطالبات اجتماعی و اقتصادی جامعه آمریکا را بر اساس رویکرد سیاست زده خود که مبتنی بر قیاس سطحی است تفسیر می کند. به باور وی دولت پنهان دموکرات ها با جهت دهی به خواسته های هویتی و اقتصادی برخی طبقات جامعه به دنبال تاثیر گذاری منفی بر قدرت سیاسی ترامپ و جمهوری خواهان است.

کلیدواژه‌ها: نومحافظه کاری، سوسیالیسم آمریکایی، سازوکار بازار، ترقی خواهی، شکاف های طبقاتی، تبعیض اجتماعی

* دانش آموخته دکترای روابط بین الملل دانشگاه تهران، تهران، ایران، khoshkar1392@yahoo.com

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۱۱/۱۲، تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۳/۰۲

Copyright © 2018, This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution 4.0 International, which permits others to download this work, share it with others and Adapt the material for any purpose.

۱. مقدمه

نقد و ارزیابی کتاب‌های محققان و پژوهشگران دانشگاهی، مطبوعاتی و نخبگان حاکمیتی غربی ضمن ارایه فرصتی جهت آشنایی با دیدگاه‌ها و رویکردها به طرح چشم‌اندازی خردمندانه از بافت فکری و ذهنیت سیاسی جامعه علمی و نخبگان اجرایی غربی کمک می‌کند. نقد کتاب دارای کارویژه‌های مختلف فکری است. نقد متون پژوهشی با طرح نکات و ویژگی‌های مثبت آثار به معرفی و ترغیب خواننده به مطالعه کتاب می‌پردازند و در ادامه با استفاده از چاقوی نقد به کالبد شکافی و تشریح ابعاد دیگر بافت متن اقدام می‌کنند. مطالعه و هضم مطالب ترجمه شده از فرهنگ دانش پژوهی غرب فارغ از نقد و ارزیابی به هضم و جذب ناقص و شیفته وار متون ترجمه‌ای می‌انجامد و خوانندگان را در سطح تفکر ابتر ترجمه‌ای باقی می‌گذارد.

هاضمه فکری نخبگان و پژوهشگران علوم سیاسی با تقویت قوه نقادانه فکری و انباشت تجربه‌های نظری از شادابی و قدرت هضم‌کنندگی بالاتری برخوردار خواهد شد. در چارچوب رسالت روشنگری و دانش‌افزایی که یکی از مهمترین کارکردهای جامعه دانش‌آموخته علوم سیاسی کشور است نقد کتاب آمریکا تحت لوای سوسیالیسم نوشته دینیش دسوزا هدف از نگارش مقاله پیش رو است. نگارنده نوشتار حاضر، با مطالعه و آشنایی با کتاب مذکور و رویکرد نویسنده آن به دنبال معرفی و ارزیابی نقادانه این کتاب است تا با طرح محتوای محوری کتاب و نقد و ارزیابی آن ضمن تشویق دانش‌پژوهان علوم سیاسی و روابط بین‌الملل به مطالعه این اثر به طرح دیدگاه نقادانه نسبت به رویکرد نویسنده که رویکرد غالب در جامعه نخبگی آمریکا به شمار می‌آید اهتمام بورزد.

جریان تفکرات سوسیالیستی با محوریت دیدگاه‌های برابری طلبانه و عدالت خواهانه ریشه در خواست بخش‌های گسترده‌ای از طبقات پایین دست و حاشیه‌ای در آمریکا دارد که در دوره‌های مبارزات انتخاباتی دست‌آویز نمایش‌های سیاسی دموکرات‌ها جهت جمع‌آوری آرای رنگین‌پوستان و اقلیت‌های نژادی در کنار طبقات آسیب‌پذیر شده است. (Democratic Party Platform, 2020) در نقطه مقابل تفکرات سوسیالیستی، نخبگان بازار آزاد قرار دارند که با طرح مفاهیمی مانند آزادی‌های فردی، مالکیت شخصی و مقابله با تمامیت‌خواهی به نفع نظام سرمایه‌داری موجود با رویکرد ناسیونالیستی حول حزب جمهوری خواه جمع شده‌اند. (Republican Party Platform, 2020) بحث و گفت‌وگو بین این دو

نقد و ارزیابی کتاب *آمریکا تحت لوای سوسیالیسم* (امیر عباسی خوشکار) ۲۶۹

طیف فکری در جامعه سیاسی آمریکا ادامه دارد و هر یک از پژوهشگران و روزنامه نگاران حامی هر طیف سیاسی به نفع ایدئولوژی هم مسلکان خود و تخریب رقیب سیاسی به قلم فرسایی و سخن سرایی می پردازند.

دینیش دسوزا (Dinesh D'Souza) در کتاب "آمریکا تحت لوای سوسیالیسم" با طرفداری از طیف سیاسی جمهوری خواه و در تقابل با رویکردهای سوسیالیستی به معرفی آرای دموکراتهای به باور خود "سوسیالیست" مانند سندرز و نقد آنها پرداخته است. وی از طرفداران ترامپ و شعارهای رادیکال وی محسوب می شود. مطالعه و نقد کتاب حاضر سبب آشنایی مخاطبان با تفکرات اقتصادی و سیاسی-اجتماعی سوسیالیستی و بازاری در جامعه آمریکا می شود و دریچه ای تازه به روی پژوهشگران فارسی زبان جهت شناخت بیشتر از جامعه آمریکا و معضلات داخلی آن می گشاید. امید است نقد تفکرات دسوزا در اثر حاضر به غنی تر ساختن نگاه مخاطبان کتاب بیفزاید و سوالات و پرسش های عالمانه علاقه مندان به حوزه آمریکا پژوهی را جهت تعمق بیشتر برانگیزد.

۲. معرفی نویسنده و خلاصه کتاب

دینیش دسوزا (Dinesh D'Souza) پژوهشگر محافظه کار هندی الاصل و ساکن آمریکا نویسنده کتاب *آمریکا تحت لوای سوسیالیسم* (United States of Socialism) منتشر شده در سال ۲۰۲۰ است. دسوزا در زمینه فیلم سازی و انتقاد از حزب دموکرات با ساخت مستند "آمریکای هیلاری؛ تاریخ پنهان حزب دموکرات" در سال ۲۰۱۶ به نفع جمهوری خواهان فعالیت های فکری و رسانه ای خود را استمرار بخشید. (Andrade, 2020: 70) دسوزا به چندین سازمان محافظه کار از جمله انستیتو ایترپرایز که در زمینه سیاستگذاری های کلان آمریکا فعالیت می کند و بنیاد هریتیج و انستیتو هوور که مرکز فکری و کتابخانه ای در زمینه مسائل جنگ، انقلاب و صلح است در ارتباط است. (Weston, 2005: 100) دسوزا در دوره ای مشاور سیاسی رونالد ریگان و در سال های ۲۰۱۰ تا ۲۰۱۲ رئیس دانشکده کینگ در نیویورک سیتی بود. وی از نویسندگان پر تالیفی است که در زمینه مسایل حکمرانی داخلی آمریکا، تاریخ روسای جمهور و نقد حزب دموکرات آثار متعددی را به چاپ رسانده است.

۱.۲ خلاصه کتاب

کتاب آمریکا تحت لوای سوسیالیسم در شش فصل توسط انتشارات نشر پپله در سال ۱۳۹۹ به چاپ رسیده است. در فصل اول با عنوان "اختراع نوآوری" اصول محوری تفکر نویسنده مانند نقد سوسیالیسم و حمایت از نظام بازار مطرح شده است. نویسنده کتاب در فصل اول با طرح مفهوم مالکیت، سوسیالیسم را به دلیل برهم زدن نظم حقوقی و اقتصادی تصاحب اموال به نفع هرج و مرج و حکمرانی دولت مورد سرزنش قرار می‌دهد. (دسوزا، ۱۳۹۹: ۵۶) دسوزا نقض مالکیت را یکی از آثار منفی سوسیالیسم می‌داند که با آرمانهای پدران تاسیس آمریکا در تقابل قرار دارد.

برای سوسیالیسم معنای دموکراسی همین است. حق اجتماعی برای تصاحب کردن... اما موسسان آمریکا مخالفان آن بودند و معتقد نبودند که آرزوی مردم می‌تواند مستقیماً به جامعه حکومت کند. حتی اگر این طور بود این قضیه را نپذیرفتند که مردم حق دارند در یک اکثریت جمع شده و اموال و دارایی شهروندان دیگر را که تنها جرم آنها اقلیت بودن است تصاحب کنند. (همان، ۸۴)

در فصل دوم با عنوان "رویا و خیال بافی" نویسنده کتاب به تاثیرگذاری نیروهای مولد اقتصادی بر فرهنگ مردم آمریکا پرداخته است. دسوزا با طرح تلاش‌های فورد جهت تولید انبوه خودرو در بازارهای مصرف شهری به تلاش‌های وی در جهت افزایش برابری اجتماعی و عدالت شهری اشاره کرده است. نویسنده کتاب کارآفرینی‌های فورد را مهمتر از سخنرانی‌های ویلسون در جهت تقویت پویایی‌های اجتماعی می‌داند. (همان، ۱۳۲) وی در فصل سوم به نقد سیاست هویت که یکی از راهبردهای سوسیالیست‌های دموکرات در سیاست داخلی است پرداخته است. دسوزا طرح سیاست هویت را به دلیل نگاه‌گزینشی و تشدید حصاربندی‌های طبقاتی سبب افزایش شکاف‌های داخلی در جامعه آمریکا می‌داند و از آن به عنوان سیاستی فرصت طلبانه جهت کسب رای حاشیه نشین‌ها در انتخابات مجلس و ریاست جمهوری نام می‌برد. نویسنده کتاب در ابتدای این فصل می‌نویسد "سوسیالیسم امروز در آمریکا مقابله سیاه علیه سفید، زن در برابر مرد و... است." (دسوزا، ۱۳۹۹: ۱۵۵)

در فصل چهارم با عنوان "ونزوئلا بله سوئیس نه" نویسنده کتاب به الگوهای سوسیالیستی طرفداران سوسیالیسم و ترقی‌خواهی انتقادات بسیاری را مطرح می‌کند.

دسوزا الگوی سوسیالیستی ونزوئلا را تا قبل از فروپاشی اقتصاد این کشور مطلوب ترقی خواهانی مانند سندرز می داند. همچنین سوسیالیسم اسکاندیناوی را که برخی دموکرات ها مناسب اقتصاد و جامعه آمریکا می دانند به دلیل وجود تنوعات ذاتی ساختار اقتصادی و اجتماعی جامعه آمریکا ناکارآمد می داند.

سوسیالیسم اسکاندیناویایی سوسیالیسم یکپارچه سازی بوده و بسیار متفاوت از سوسیالیسم دسته بندی مورد نظر جناح چپ آمریکا است. سوسیالیسم یکپارچه سازی، سوسیالیسم قبیله ای بوده و خصوصیات متمایز آن اتحاد و انسجام قبیله ای می باشد. (همان، ۲۲۴)

فصل پنجم کتاب با تعریف و تمجید از نقش ثروتمندان در تولید رفاه و ثروت در جامعه به کارکرد اشتغال زایی و بذل و بخشش های میلیاردهای آمریکایی مانند بیل گیتس اختصاص پیدا کرده است. در صفحه ۲۹۵ دسوزا می نویسد " سرمایه داری مثل دموکراسی ریشه در آرزو و رضایت همگان دارد پس شکلی از عدالت اجتماعی هستند. " مهمترین دفاع دسوزا از مکانیزم بازار و سرمایه داری آمریکایی در ویژگی تولیدکنندگی کارآفرینان می توان مشاهده نمود. به باور دسوزا " کارآفرینان با تلاش فراوان بیشترین رفاه اجتماعی را تامین می کنند تا این که سود آن را به دولت فدرال بدهند. " (همان، ۳۳۳)

فصل ششم در دفاع از فعالیت های سیاسی نویسنده کتاب جهت حمایت از حزب جمهوری خواه و ترامپ نوشته شده است. در این فصل دسوزا دموکرات ها را به براندازی ترامپ و تشکیل دولت پنهان متهم کرده است. به نظر نویسنده کتاب نهادهای آموزشی و رسانه ای به همراه جامعه قضایی بخشی از قدرت این دولت پنهان را تشکیل داده اند. دسوزا با رد اتهامات سیاسی و جنسی وارد شده به ترامپ وی را فردی شجاع و با احساس مسئولیت پذیری بالا می داند. جمع بندی دسوزا از جهت گیری سوسیالیستی برخی از دموکرات ها توصیف آنها در قالب فعالان سیاسی شکست خورده ای است که توانایی اقناع هواداران خود را نیز ندارند. مولف کتاب در پایان آخرین فصل کتاب خطاب به دموکرات ها می نویسد:

ما فضای خودمان را ایجاد می کنیم و امیدواریم هر دو حزب به همدیگر اجازه زندگی کردن بدهند. ما راضی هستیم که جناح چپ را تنها بگذاریم ولی جناح چپ ما را رها نمی کند. از ما می خواهند تابع آنها شویم. کشور و فرزندان ما را طلب می کنند. (همان، ۳۹۶)

۳. خاستگاه اثر؛ مقابله با سوسیالیسم تعدیل‌گرا

هر اثر علمی و سیاسی در جغرافیای زمانی، مکانی و دانشی که از آن تغذیه فکری می‌کند متولد می‌شود و معنا پیدا می‌کند. کتاب‌های پژوهشی و انتقادی در قالب طرح مسایل مختلف نظری و سیاسی - اجتماعی و اقتصادی و یا در پاسخ و نقد سایر آرای فکری منتشر می‌شوند. بررسی خاستگاه و زمینه‌های اندیشه‌ای یک اثر علمی را می‌توان در دو سطح تعلقات مرتبط با جغرافیای فکری فراسرزمینی و جغرافیای فکری درون سرزمینی بررسی نمود.

در سطح تاثیرپذیری‌های فراسرزمینی، اندیشه سوسیالیسم در آمریکا ریشه در رویکرد راه سوم دارد. پس از فروپاشی نظام سیاسی - اقتصادی کمونیسم و تضعیف رویکردهای سوسیالیستی در اغلب کشورهای جهان، لیبرالیسم و اقتصاد بازار محور به عنوان پیروز نبرد ایدئولوژیک در دوره پساجنگ سرد به عنوان رویکرد مسلط در نظم اقتصاد جهانی مطرح شدند. (Bayer, 2020) معضلات اقتصادی و انسانی رویکرد بازار محور پس از سرخوشی‌های ناشی از پیروزی ایدئولوژیکی بر کمونیسم صورت مخرب خود را در قالب بحران‌های اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی آشکار ساخت. رویکرد راه سوم که توسط گیدنز در تمدن غرب مطرح شد جهت مقابله با آسیب‌های لگام گسیخته سوداگری بازار و مقابله با آسیب‌های اجتماعی و سیاسی آن بود. این در حالی بود که طرفداران راه سوم بازگشت به عصر کمونیسم را رد کردند. گیدنز بر این مبنا نظریه راه سوم را ارائه و تاکید کرد که به دنبال ایجاد نوعی چپ‌گرایی جدید متناسب با تغییرات بزرگ است که در جهان در حال اتفاق افتادن است. راه سوم طرفدار تلفیق مفاهیم اقتصاد بازار آزاد و اقتصاد سوسیالیستی بوده است. (Cammack, 2018: 19) به این معنا که این رویکرد در پی آن است تا بخشی از اقتصاد بازار آزاد را با مفاهیمی همچون تامین اجتماعی، خدمات آموزشی و بهداشتی، عدالت اقتصادی، برابری فرصت‌ها و کاهش اختلاف میان طبقه پایین و متوسط جامعه (نه کاهش اختلاف بین طبقه پایین و بالا) ترکیب کند.

رهبران شماری از مهمترین کشورهای اروپایی و آمریکایی، از جمله تونی بلر، نخست‌وزیر سابق بریتانیا؛ رومانو پرودی، نخست‌وزیر سابق ایتالیا؛ بیل کلینتون، رئیس‌جمهوری سابق ایالات متحده؛ گرهارد شرودر، صدراعظم سابق آلمان و خوسه لویس رودریگوئز اسپاتنرو، نخست‌وزیر سابق اسپانیا به صراحت اعلام کردند که تئوری راه سوم را پذیرفتند.

(Morrison, 2018: 86) در ایالات متحده آمریکا، طرفداران راه سوم بر «محافظة‌کاری مالی» تاکید می‌کنند. به این معنا که بر این باورند افراد بیکار هم باید کار کنند و در مقابل به میزان کار انجام داده پول و غذا دریافت کنند نه اینکه تنها به دلیل بیکار بودن از خدمات اجتماعی سوسیالیست‌محور مانند بیمه‌ها و حقوق بیکاری بهره‌مند شوند. (Powell, 2018: 37) اجرای عملی نظریه راه سوم در ایالات متحده، برای اولین بار در دوره ریاست جمهوری بیل کلینتون آغاز شد که رسماً در تریبون‌های خود از نظریه راه سوم سخن می‌گفت. در سال ۲۰۰۴ میلادی، بسیاری از دموکرات‌های برجسته و کهنه‌کار آمریکایی موسسه‌ای را با عنوان «راه سوم» در واشینگتن دی‌سی پایتخت ایالات متحده بنا نهادند که به عنوان «مرکز استراتژی برای پیشرفت» مشهور شده است.

در نقطه مقابل تفکرات سوسیالیستی در آمریکا، تفکرات نومحافظه‌کاری قرار دارد که ریشه در اندیشه‌های محافظه‌کاری در اروپا و آمریکا دارد. در سمت دیگر، محافظه‌کاران اروپایی مانند ادmond برک حامیان وضع موجود و مخالف تفکرات انقلابی بودند. در دوره معاصر در انگلستان محافظه‌کاری تاچری در حوزه اقتصاد یکی از جریان‌های فکری محافظه‌کاری در اروپا بوده است. در سطح جغرافیای فکری درون سرزمینی متفکران نومحافظه‌کار آمریکایی در برابر چپ‌گرایان سوسیالیست در دو سطح سیاست داخلی و سیاست خارجی به مقابله فکری و نظری در برابر یکدیگر پرداخته‌اند. دسوزا با قرار گرفتن در دسته اندیشمندان نومحافظه‌کار همدریف متفکرانی مانند فوکویاما، ویلیام کریستول، ریچارد پایپ و دونالد کاگان قرار می‌گیرد. در طرف مقابل متفکرانی مانند چامسکی، کری رابین نویسنده کتاب ذهن ارتجایی و دولتمرد سیاسی برنی سندرز در دسته متفکران چپ ترقی خواه قرار می‌گیرند. هر دو طیف سیاسی در حوزه مسایل داخلی در ابعاد اقتصادی و اجتماعی و سیاست خارجی آمریکا از تفکرات واگرا و متمایز نسبت به یکدیگر برخوردار هستند. در ادامه این بخش ضمن طرح انتقادات محافظه‌کارانه دسوزا بر علیه چپ‌گرایی‌های برخی دموکرات‌ها به نقد و بررسی محتوایی محورهای مهم کتاب خواهیم پرداخت.

۴. نقد شکلی

کتاب آمریکا تحت لوای سوسیالیسم نوشته دینش دسوزا در ۴۱۶ صفحه در سال ۱۳۹۹ به بازار کتاب روانه شد. کتاب در شش فصل و هر فصل به صورت چند زیربخش سازمان

دهی شده است. توزیع کمی صفحات کتاب در هر فصل به صورت متوازن انجام شده است اما شماره گذاری بخش‌ها به درستی صورت نگرفته است و به صورت متوالی بدون علامت گذاری‌های کمی و الفبایی نوشته شده است. نقطه ضعف دیگر سازمان دهی کتاب این است که با توجه به موضوع محدود مورد بحث کتاب حجم بالای صفحات سبب اطاله گویی و توضیح مکرر برخی محورهای کتاب شده است. در بخش صحافی و کیفیت چاپ اثر حاضر از ضعف‌های جدی برخوردار است. حجم بالای صفحات کتاب در قالب صحافی کم کیفیت چاپ شده است و در بلندمدت در اثر کثرت مطالعه کتاب از لحاظ استحکام شیرازه، کتاب آسیب پذیر است. غلط‌های چاپی کتاب پایین است و به محتوای کتاب آسیبی وارد نکرده است. صفحه آرایشی و حروف نگاری متن ساده است و از پیچیدگی و جذابیت‌های کتاب‌های نشریه‌های برتر بی بهره است. اصول ویرایش و رعایت علائم سجاوندی در ترجمه کتاب رعایت شده است.

ترجمه کتاب دقیق و روان است. مترجم توانسته است ضرب آهنگ نوشتار مولف را تا انتها صفحات پایانی فصل ششم حفظ کند. همچنین ترجمه انگلیسی برخی کلمات کلیدی در پاورقی ذکر شده است. از دیگر ویژگی مثبت کتاب توضیح فارسی برخی اصطلاحات مهم در پاورقی است. در صفحات فصل پنجم کتاب که از اصطلاحات خاص بیشتر استفاده شده است بهره‌گیری از پاورقی به شکل برجسته تری مورد توجه قرار گرفته است. (دسوزا، ۱۳۹۹: ۲۷۸) نویسنده کتاب به دلیل داشتن نگاه‌های ژورنالیستی، از وقایع و حوادث بسیاری جهت مستدل ساختن ادعاهای خود بهره برده است اما منابع مورد استفاده در کتاب ذکر نشده است و از این جهت خلاء اعتباری جدی‌گریبان کتاب را گرفته است.

نقل قول‌ها و جمع‌بندی‌های سیاسی دسوزا به دلیل عدم ارجاع به منابع معتبر خالی از اعتبار علمی لازم است. عدم بهره‌گیری از مطالعات کمی و جداول آماری از دیگر نقاط ضعف کتاب محسوب می‌شود. دسوزا با ادعای تاثیرگذاری بیشتر کارآفرینان اقتصادی نسبت به سیاستمداران ترقی خواه بدون بهره‌گیری از مطالعات کمی و کیفی سایر محققان تنها به تکرار ادعاهای خود پرداخته است. وی در صفحه ۱۳۲ کتاب در جمع‌بندی بخش ماشین‌های غیرضروری این گونه ادعا می‌کند که:

فورد فرهنگ اتومبیل سواری را وارد آمریکا کرد که جامعه را دگرگون کند. نسل اول کارآفرینان تاثیر بسیار بیشتری از نسل اولیه سوسیالیست های ترقی خواه داشت. به علاوه اینکه ماشین نیروی دموکراتیزه کردن جامعه در تاریخ بشر شد.

عدم بهره گیری از عکس ها و تصاویر رویدادهای اجتماعی و سیاسی از دیگر نقاط ضعف کتاب محسوب می شود. در حالی که آنچه می تواند به کتاب های سیاسی و اجتماعی محتوای عینی تر و جذاب تر ببخشد بهره گیری از تصاویر رهبران و توده های مردمی جهت اثرگذاری بیشتر بر خوانندگان است. اما کتاب خوانندگان را از این امتیاز تصویری در امر یادگیری محروم ساخته است. طرح روی جلد کتاب بیانگر نقدهای نویسنده اثر به سوسیالیسم نمی باشد و بیشتر به طرفداری از سوسیالیسم طراحی شده است. رنگ عنوان کتاب با رنگ نوشته های داخل تصویر تداخل دارد و از این جهت ضعف محسوب می شود. رنگ بندی قرمز و سفید روی جلد و پشت جلد کتاب یکنواخت و کسالت آور است و از جذابیت های بصری برای خوانندگان برخوردار نمی باشد. مهمترین امتیاز طراحی جلد کتاب را می توان در توضیحات پشت جلد کتاب ذکر کرد که از بخشی از مقدمه نویسنده کتاب اقتباس شده است.

۵. نقد محتوایی

در بخش نقد محتوایی در ابتدا به سه شاخص انسجام منطقی فصول، نوآوری و رعایت آداب نقد خواهیم پرداخت و در ادامه به بررسی محورهای نقد محتوایی کتاب با استفاده از رویکرد انتقادی ساختارگرایانه اهتمام خواهیم ورزید. ترتیب و انسجام فصول شش گانه کتاب به دلیل عدم وجود چارچوب نظری منسجم و دقیق از آشفتگی و درهم ریختگی بسیاری رنج می برد. در فصل اول و دوم دسوزا نقدهای اقتصادی خود را به رویکرد سوسیالیست های دموکرات وارد می سازد و در فصل های سوم و چهارم با طرح نقدهای فرهنگی به سوسیالیسم حلقه محاصره انتقادی خود را کامل تر می کند اما در فصل پنجم دوباره مسایل اقتصادی را پیش می کشد. در تمامی فصول نقدهای اقتصادی و هویتی از انسجام برخوردار نیست و به صورت پراکنده و به فراخور حافظه تاریخی نویسنده دچار نوسان شده است. یکی از مهمترین دلایل دیگر آشفتگی فصول و پاراگراف ها قلم

ژورنالیستی و به شدت سیاسی نویسنده کتاب است که از قالب های رایج متون دانشگاهی فاصله گرفته و به گفت و گوی محاوره ای سیاسی نزدیک شده است.

نوآوری کتاب در بعد نظری از دست آوردهای ناچیزی برخوردار است و دسوزا غالباً از نظریه پردازان اقتصاد نوکلاسیک و نهادگرایان لیبرال برای نقد آرای اقتصادی سوسیالیست ها بهره برده است. انطباق برده داری و سوسیالیسم از جمله قیاس هایی است که نویسنده کتاب از هایک وام گرفته است. (دسوزا، ۱۳۹۹: ۱۵) در زمینه رایه اطلاعات و مثال های تاریخی کتاب سرشار از وقایع سیاسی و اجتماعی متنوع از جامعه آمریکا است اما به دلیل تفسیرهای یکجانبه و عدم رایه منابع معتبر علمی از اعتبار کمی برخوردار هستند. در شاخص رعایت آداب و اخلاق نقد به دلیل گرایشات تند محافظه کارانه و طرفداری رادیکال از ترامپ و جمهوری خواهان دسوزا نتوانسته است جانب انصاف و بی طرفی را رعایت کند. در ابتدای کتاب و در صفحه ۲۶ نویسنده درباره محتوا و ماهیت سوسیالیسم می نویسد:

سوسیالیسم حقیقتاً ایدئولوژی دزدان و ستمگران است. مردمی که گرفتار هوس شده اند به عنوان احمق فرض می شوند چون آن طرف به نفع آنها طراحی نشده بود. این کتاب برای این نوشته نشده است که ستمگران و دزدان را ترغیب کند.

۱.۵ ساختار بحران ساز در برابر ساختار فرصت ساز

نقدهای ساختاری به سرمایه داری بازار محور از دوره مارکس به بعد به اشکال مختلف مطرح شده است. بحران های ذاتی نظام سرمایه داری در دهه های ۱۹۳۰، ۱۹۹۰ و ۲۰۰۸ به صورت بی پرده خود را نشان داده است. با فروپاشی نظام کمونیستی متقدان سرمایه داری به دنبال تعدیل ساختارها و مکانیزم های توزیع ثروت بوده اند. در سمت دیگر موافقان محافظه کار وضع موجود در آمریکا ضمن پذیرش نقص های نظام مذکور به دلیل ویژگی های ذاتی و مثبت بازار به دفاع از این نظام پرداخته اند. دسوزا با نقد تفکرات سوسیالیستی تعدیل گرای وضع موجود و با ذکر منافع اجتماعی حاصل از نظام بازار در رد نگاه های سوسیالیستی قلم فرسایی بسیار کرده است. مولف کتاب ساختارهای فرصت ساز موجود را به این شکل توصیف می کند:

بازار آزاد توان خلق فرصت های جدید برای شکوفایی را خواهد داشت. ما با این کار از باتلاق کار معمولی اوج می گیریم تا خلایقیت ها به جنبش درآمده و اشکال جدید کار را مژده دهد. (دسوزا، ۱۳۹۹: ۵۶)

تاریخچه نظام بازار در آمریکا و شاخص های اقتصادی در سطح کلان نشان داده است که ادعای نقصان حداقلی مکانیزم بازار در تامین عدالت اقتصادی و برابری های رفاهی از ضعف های جدی برخوردار است و این مکانیزم از بحران های مزمن و متراکم بسیاری رنج می برد. متفکران محافظه کار با نادیده گرفتن شکاف های طبقاتی موجود در جامعه آمریکا از بعد بحران ساز نظام سرمایه داری آمریکا غفلت کرده اند. نقشه توزیع فقر در آمریکا نشان می دهد که طبقات مختلف از مکانیزم بازار به صورت مساوی سود نبرده اند. به طور کلی در آمریکا ۳۵۳ کانتی از فقر دائمی در رنج هستند (۱۱ درصد از کل کانتی های کشور). اکثریت عمده از این ۳۵۳ کانتی یعنی ۳۰۱ کانتی در مناطق غیرکلانشهری با فقر پایدار دست و پنجه نرم می کنند. این رقم ۱۵ درصد از کل کانتی های غیرکلانشهری را تشکیل می دهد. تقریباً ۸۴ درصد از کانتی های با فقر پایدار در جنوب آمریکا قرار دارند. آمریکایی های سیاه پوست که در مناطق غیرکلانشهری زندگی می کنند از بالاترین نرخ فقر در رنج هستند (۳۲ درصد)؛ در حالی که آمریکایی های بومی با ۳۱ درصد رتبه دوم و لاتین تبارها با ۲۴ درصد در رتبه سوم قرار دارند. ۱۴ درصد سفیدان نیز در مناطق غیرکلانشهری از مساله فقر پایدار رنج می برند. (Goldstein, 2021)

۲.۵ شعبده کلامی در برابر بحران های واقعی

یکی از مهمترین نقدها به مباحث کتاب استفاده از لفاظی های سیاسی سطحی جهت پرده پوشی از مسایل بحرانی شده در جامعه آمریکا است. در حالی که نابرابری و شکاف های اقتصادی در جامعه آمریکا به سمت قطبی شدن جامعه و طرح خواسته های اقتصادی و رفاهی به عنوان مهمترین دلایل شرکت در انتخابات تبدیل شده است دسوزا در برابر بحران های موجود به حملات سیاسی و لفاظی های ژورنالیستی در برابر حامیان سیاست های سوسیالیستی پرداخته است. به عنوان مثال در انتخابات ریاست جمهوری ۲۰۲۰ در آمریکا، مسئله اقتصاد با ۷۹ درصد در اولویت مسائل مورد نظر طرفداران هر دو نامزد قرار گرفت و به تعبیری دغدغه اول شهروندان آمریکایی محسوب شد. ۸۸ درصد طرفداران ترامپ و ۷۲

درصد طرفداران بایدن اقتصاد را به عنوان اولویت اول خود انتخاب کرده بودند. مسئله بهداشت و درمان با کسب ۶۸ درصد آراء در اولویت دوم شهروندان آمریکایی قرار داشت که این رقم برای طرفداران بایدن ۸۴ درصد و برای طرفداران ترامپ به ۴۸ درصد رسیده بود. (Jackson, 2020: 22)

در حالی که بر اساس نظرسنجی‌ها و شاخص‌های اقتصادی نهادهای داخلی آمریکا، اقتصاد در اغلب ادوار تاریخی به دلیل ضعف سیستم بازار به یکی از مهمترین دغدغه‌های ملی جامعه آمریکا تبدیل شده است دسوزا با خوشبینی افراطی نسبت به بازار در صفحه ۳۲۱ می‌نویسد:

ما خوشبخت هستیم که در دوران انقلاب کارآفرینی زندگی می‌کنیم. اگر این طور نبود هنوز با نقشه‌های قدیمی رانندگی می‌کردیم و با تلفن‌های دیواری چرخنده قدیمی مکالمات گرانقیمت انجام می‌دادیم و... البته این انقلاب پایدار خواهد بود و نابرابری از بین خواهد رفت. ما برای این امر سیاستی لازم نداریم خود به خود اتفاق می‌افتد.

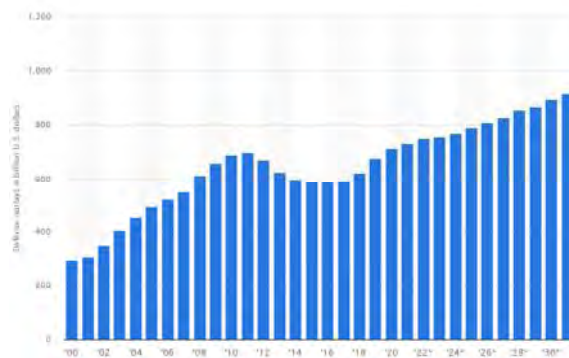
۳.۵ شعارهای سیاسی - اجتماعی متمایز و رفتارهای بازاری متشابه

دوگانه سیاست‌های بازاری و سوسیالیستی مدنظر دسوزا در واقعیت‌های میدانی جامعه آمریکا به شکل کم‌رنگی حضور دارند و آنچه موتور محرک تحولات سیاسی در این کشور محسوب می‌شود تصمیمات سرمایه‌داران و حمایت روسای جمهوری از نظام سرمایه‌داری فعلی در آمریکا است. در اواخر نوامبر موسسه بروکینگز در تحقیقی نشان داد که کانتی‌های مسبب پیروزی بایدن در انتخابات ریاست جمهوری ۲۰۲۰ آمریکا ۷۰ درصد تولید ناخالص داخلی آمریکا را در اختیار دارند؛ در مقابل کانتی‌های حامی ترامپ تنها ۲۹ درصد اقتصاد آمریکا را از آن خود کردند. در همین بستر شکاف اقتصادی بود که بایدن در مناطق روستایی کمتر از ۳۰ درصد آراء را به‌دست آورد درحالی‌که در شهرهای بالای پنج هزار نفر در هر مایل مربع نزدیک به ۷۰ درصد آراء را از آن خود کرد. (Jain, 2020: 39)

یاشا مونک در کتابی تحت‌عنوان «مردم علیه دموکراسی» که در ۲۴ آوریل ۲۰۱۸ منتشر شد، علت اقتصادی شدن انتخابات در آمریکا را در روندهای مبتنی بر «حقوق بدون دموکراسی» در غرب جست‌وجو کرد. به باور او در لیبرال دموکراسی‌ها مردم طبق قانون از حقوقی برخوردارند ولی پولی شدن سیاست مانع از انعکاس خواسته‌های آنها در دالان

قدرت می‌شود و این احساس پدید می‌آید که نخبگان، مردم را فراموش کرده‌اند. (Mounk, 2019: 201) لذا دموکرات‌ها و جمهوری خواهان در عمل به یک اندازه وابستگی ساختاری به نظام بازار موجود در آمریکا دارند و در حد شعار از رقیب خود فاصله می‌گیرند.

در کنار رفتارهای بازاری نامزدها و سیاستمداران آمریکایی، چگونگی تشابه رفتاری با نهادهای اقتصادی و اجتماعی محور دیگری است که مدعای وجود تفاوت‌های نخبگان سوسیالیست با جمهوری خواه را کم رنگ می‌کند. در حوزه تخصیص بودجه دفاعی روسای جمهور دموکرات و جمهوری خواه و حامیان آنها در مجلس نمایندگان و سنا رویکرد یکسانی داشته‌اند. در نمودار زیر روند رشد بودجه نظامی آمریکا در چند دهه اخیر را مشاهده می‌کنید.

شکل شماره (۱): روند تصاعدی افزایش هزینه‌های نظامی آمریکا در دوره‌های مختلف ریاست جمهوری

عدم وجود برنامه‌های سوسیالیستی در احزاب مدعی برابر طلبی سبب شده است تا این احزاب از هم‌تایان انگلیسی خود بسیار عقب باشند و از هویت مستحکمی برخوردار نباشند. لذا وجود جریانات سوسیالیستی در برخی دموکرات‌ها امری ناچیز و کم رنگ است. در انگلستان سستی قوی از سوسیالیسم وجود دارد که تاریخ این کشور را پر از اعتراض‌های صنفی و کارگری، به‌ویژه در دهه‌های اخیر کرده است. در سمت دیگر اقیانوس، اساساً در آمریکا حزب کارگر و حامیان طبقات پایین جامعه وجود ندارد و لذا

جایگاهی را که جرمی کوربین (Jeremy Corbyn) در انگلستان دارد نمی‌توان برای سندرز متصور شد.

۴.۵ طرح استدلال‌های ساده در برابر هجوم مسایل پیچیده

قلم سیاسی دسوزا در برخورد با بحران‌های عمیق اجتماعی و اقتصادی جامعه آمریکا از توانمندی محتوایی لازم جهت تبیین و قضاوت چالش‌های موجود برخوردار نیست. دسوزا در سطح نقد سیاست‌های هویتی سوسیالیستی که ریشه در شکاف‌های نژادی و اجتماعی دارد ضمن عدم ارایه راه‌حل‌های کارآمد، شعارهای برابری خواهانه نخبگان ترقی‌خواه را به سخره می‌گیرد و آنها را مانع همگرایی بیشتر در جامعه آمریکا می‌داند. به عنوان مثال در فصل ششم ادعاهای سوسیالیست‌های دموکرات در حوزه افزایش نابرابری‌های اجتماعی به توطئه‌ای سیاسی فروکاسته می‌شود.

در دوره همه‌گیری بیماری کرونا در آمریکا این بحران با توجه به شکاف‌های نژادی و اجتماعی در جامعه چندتکه این کشور آثار سوء نامتقارنی را برجای گذاشت. سناتور ایالت ورمونت آمریکا در پیامی در توئیتر نوشت:

ما امروز سیستمی داریم که میلیون‌ها نفر شغل خود را از دست داده و در تلاش برای فراهم کردن غذا هستند و توانایی پرداخت هزینه‌های آموزشی و درمانی را ندارند (این در حالی است که) میلیاردرها در دوران همه‌گیری (ویروس کرونا) ۵۶۵ میلیارد دلار ثروتمندتر شدند. این سیستمی است که ما نمی‌توانیم بپذیریم.

در آمار منتشر شده دیگر نشان داده شده است اقلیت‌های قومی و نژادی و رنگین‌پوستان در آمریکا بیش از سفیدپوستان درگیر ویروس کرونا شده‌اند. بررسی‌ها نشان داد احتمال جان باختن سیاهپوستان آمریکایی، ۳۵ تا ۴۴ ساله در آمریکا ۱۰ برابر سفیدپوستان هم‌سن و سال خود است. (Rogers, 2020)

نویسنده کتاب بدون اشاره به خشونت‌های ساختاری در آمریکا تنها با وصف کلیشه‌ای دولت حداقلی و افزایش آزادی‌های اقتصادی در قالب مثال‌های سطحی بدون پشتوانه آماری به مصاف شکاف‌های متقاطع جامعه آمریکا می‌رود. در ارتباط با وعده سوسیالیست‌ها در متوازن سازی توزیع خدمات اجتماعی و رفاهی مولف کتاب می‌نویسد:

سوسیالیست ها قول خدمات اجتماعی مجانی و پرداخت هزینه آن توسط اشخاص دیگر را می دهند. بنابراین مسئولین ناپذیری و وابستگی به جناح چپ برای منفعت سیاسی را پرورش می دهند. شعار جناح چپ آمریکا از سوسیالیست های فابین گرفته شده هر دولتی که از پیتر بدزدد و به پل بدهد همیشه می تواند روی حمایت پل حساب کند. (دسوزا، ۱۳۹۹: ۲۵۹)

در جریان اعتراضات اجتماعی سال ۲۰۲۰ در آمریکا تصاویر ویدئویی به آتش کشیدن پرچم آمریکا در مقابل کاخ سفید در حالی نشان داده شد که معترضان شعار می دادند: "یک، دو، سه، چهار، برده داری، نسل کشی و جنگ. پنج، شش، هفت، هشت، آمریکا هرگز بزرگ نبوده است." نظرسنجی منتشر شده از سوی روزنامه واشنگتن پست نشان داده است از هر ۳ آمریکایی ۲ نفر (۶۹ درصد) اعلام کرده اند که قتل جورج فلویید نشان دهنده مشکلات وسیع در نهادهای اجرای قانون آمریکا است. (Altman, 2020) در سطح مقامات حاکمیتی، جورج دبلیو بوش رییس جمهور اسبق جمهوری خواه ایالات متحده با انتشار بیانیه ای خواستار بررسی دلایل ناکامی آمریکا در توقف "آزار، اذیت و تهدید" بسیاری از آفریقایی تبارهای ساکن این کشور شد. وی خواستار پایان دادن به "نژادپرستی سیستماتیک" در جامعه آمریکا شد. (Breuninger, 2020) دسوزا بدون اشاره به حوادث مذکور صرفا با دفاع سیاسی از ترامپ و جمهوری خواهان در برابر انتقادات دموکرات ها می پردازد و به بیان دلایل کلیشه ای در جهت حمایت از نظام بازار اکتفا می کند.

۶. نقد روشی

روش دینیش دسوزا برای استدلال های ایجابی و سلبی در کتاب آمریکا تحت لوای سوسیالیسم، قیاسی (deduction) است. بدینگونه که یک محقق با استفاده از گزاره هایی اولیه بر گرفته از نظریه های دارای پشتوانه های (evidence) قوی تر تجربی و همچنین گزاره هایی درباره شرایط خاص تحقیق خود در طی فرایندی استدلالی (argumentation) اقدام به تدوین قضایا (Theorem) و یا گزاره هایی قابل آزمون (propositions) می کند. البته شروط دیگری هم معمولا ذکر می شود که مهم ترین آن ها سازگاری نظری گزاره های اولیه با هم (به این معنا که گزاره ها متناقضی نباشند) و از همه مهم تر قابل آزمون بودن (testable) و یا به عبارت دیگر بطلان پذیر بودن (falsifiable) قضایای نظری نهایی است. از اینرو، روایی

(validity) ینگونه تحقیقات نهایتاً تابع این است که تا چه حد این فضاها از آزمون تحقیقات تجربی و با آمار احتمالی سربلند بیرون بیایند. (Bradford, 2017)

دسوزا با استفاده از نظریه اقتصادی هایک مبنی بر آزادی اقتصادی به مثابه راهی برای آزادی اجتماعی و نظریه توتالیستاریسم جورج اورول به مقابله با سوسیالیست‌های دموکرات می‌رود. دو نقد جدی به دسوزا در کاربست روش قیاسی در کتاب وجود دارد که عبارتند از: بی‌ارتباط بودن ایده‌های هایک و اورول با ایده‌های سوسیالیست‌های دموکرات و دیگری بهره‌گیری ناقص و گزینشی از نقل قول‌های ترقی‌خواهان جهت نقد سیاسی آنها در تایید وضعیت موجود.

نقد‌های هایک بر سوسیالیسم مبتنی بر انتقاد از دولت حداکثری با بازار به شدت تحت کنترل است. اورول در کتاب ۱۹۸۴ با مطرح کردن دولت پلیسی‌خشن که با تکنیک‌های کنترلی حداکثری به سرکوب و رصد توده‌های مردمی و نخبگان اقدام می‌کند فضایی تاریک از آثار حکومت توتالیتار بر جامعه تصویر می‌کند. بهره‌برداری دسوزا از این دو متفکر منتقد در صفحه ۱۵ کتاب به این صورت است که:

رابطه سوسیالیسم و برده‌داری را در تمام آثار مربوط به سوسیالیسم می‌بینیم. نقد فردریک هایک از سوسیالیسم به درستی عنوان "جاده‌ای به سوی بردگی" گرفت. جرج اورول میزان خشونت سوسیالیست‌ها را در دو رمان جاودانه اش یعنی "مزرعه حیوانات" و "۱۹۸۴" به تصویر کشیده است.

سوسیالیست‌های آمریکایی مانند برنی سندرز که در ساختار سیاسی این کشور حضور دارند در جست و جوی دولت حداکثری توتالیتار نیستند بلکه به دنبال سوسیالیسم تعدیل‌گرایی هستند که بتواند با کاهش نابرابری‌های موجود سطح شکاف‌های اقتصادی و به تبع آن اجتماعی در جامعه آمریکا را کاهش دهد و به کاهش سرخوردگی طبقات پایین جامعه بپردازد. لذا استفاده از روش قیاسی جهت تطبیق گزاره‌های نظریه‌های هایک و اورول با مطالبات سوسیالیست‌های آمریکایی و نقد آنها به نظام سرمایه‌داری افسارگسیخته نوعی شعارگرایی سیاسی محسوب می‌شود. لذا روایی و اثبات‌پذیری روش قیاسی در کتاب حاضر با تردیدهای جدی روبه‌رو می‌باشد.

گزینش‌گرایی سیاسی جهت اثبات مدعای نویسنده کتاب یکی دیگر از نقدهای روشی به دسوزا محسوب می‌شود. بهره‌برداری هدفمند مبتنی بر اغراض سیاسی از دیدگاه‌های

رقبا با استفاده از روش قیاسی در فصل های مختلف کتاب وجود دارد. به عنوان مثال دسوزا با استفاده از مفهوم "دولت پنهان تحت اختیار دموکرات ها" وضعیت نابرابری های نژادی و شکاف های مهاجران لاتین تبار با جامعه آمریکا را فرصتی برای تقویت دشمنی های سوسیالیست ها با دونالد ترامپ می داند و از مطالعه استقرایی و موردی واقعیت ها طفره می رود. دسوزا در فصل سوم می نویسد:

انگیزه جناح چپ در این باره چیست؟ انگیزه کوتاه مدت آن ساده است. استفاده از مهاجران غیرقانونی برای معرفی ترامپ و جمهوری خواهان به عنوان نژادپرست، ضدمکزیک و ضد پناهندگی. (دسوزا، ۱۳۹۹: ۲۰۰)

۷. نقد با رویکرد اسلامی

تلاش سوسیالیست های آمریکایی در نقد جدی به نظام سرمایه داری مبتنی بر تشدید حرص و طمع مصرف کنندگان به تقویت کرامت و ارزش های معنوی در جامعه منجر نشده است بلکه آنها به دنبال انتقال منابع و رفاه اقتصادی به همراه مصرف بیشتر برای طبقات پایین جامعه هستند. سوسیالیست ها بدون اشاره به ذات ناکارآمد و تبعیض آمیز سرمایه داری آمریکایی به دنبال تشدید رفاه زدگی در طبقات رنگین پوست و سایر طبقات حاشیه ای هستند. در بعد مقابله با خشونت های اجتماعی سازمان یافته سوسیالیست ها بدون ذکر مکانیسم های درون نهادی و تفکیک اجتماعی قدرت در جامعه آمریکا تنها به سخن پردازی بدون ارایه راهکارهای کارآمد بلندمدت اکتفا می کنند.

در رویکرد اسلامی به مسایل اقتصادی نظریه های مختلفی جهت مهار انگیزش های سوداگرایانه انسانی و تشویق به رفاه عاقلانه و نه غافلانه مطرح شده است. جهت گیری های مادی و اقتصادی یکی از مهمترین نقدهای رویکرد اسلامی به اقتصاد سرمایه داری است. اقتصادی که با افزایش قوای شهوانی و طمع انسانی و تشویق آن به افزایش مصرف و تفاله کردن بیشتر طبیعت می انجامد. در نظریات مطلوبیت گرایانه انتخاب عقلایی در اسلام به مفهوم بیشینه سازی مطلوبیت یا لذت گسترده شامل لذت دنیا و آخرت و لذت های مادی و معنوی پرداخته شده است. بر این اساس انتخاب عقلایی معادل بیشینه کردن سرجمع لذت های دنیایی و آخرتی یا بیشینه سازی لذت مادی و معنوی در دنیا و آخرت است. (میرمعزی، ۱۳۸۴: ۶۷)

تمایز این رویکرد از نگرش نسبت به اقتصاد متعارف در گسترش مفهوم مطلوبیت و لذت است که علاوه بر لذت‌های مادی (ثروت)، شامل لذت‌های معنوی (اعتلای روح و کمال نفس) و اخروی (نعمت‌های بهشتی) است. همچنین لذت‌های معنوی و اخروی به واسطه بادوام‌تر، شدیدتر و خالص‌تر بودن بر لذت‌های مادی دنیوی ترجیح داده می‌شوند. (توکلی، ۱۴۰۰: ۱۹۴) سرمنشاء نقد اقتصادی به محافظه‌کاران بازارمحور در تشدید حرص مشتریان کالاهای مصرفی و نگاه تک‌بعدی مادی به انسان به مثابه حیوانی لذت‌جو و مصرف‌گرا خلاصه می‌شود. دسوزا مزیت نظام سرمایه‌داری به سوسیالیسم را در گسترش رفاه اقتصادی و افزایش بهره‌وری‌های مادی مشتریان شهری و روستایی می‌داند. امری که ضمن تقلیل ترازوی خواست‌های انسانی به حیات مادی به گسترش فاصله‌های طبقاتی و بیماری‌های روحی و روانی در جامعه آمریکا منتهی شده است.

۸. پیشنهادات پژوهشی

نظریه پردازی بومی - اسلامی در حوزه‌های مختلف مطالعات انسانی از جمله تولید نظریه‌های بومی و اسلامی اقتصادی در دو دهه اخیر در قالب هدفگذاری‌های کلان نظام آموزشی و پژوهشی مطرح گردیده است. با شکل‌گیری مطالعات اقتصاد اسلامی بستر نظریه پردازی بومی هموار شده است. نقد متون غربی حامی نظام سرمایه‌داری نقطه شروع سلبی تقویت نظریه پردازی‌های اقتصاد اسلامی است. تولید متون بومی در زمینه اقتصاد اسلامی بعد ایجابی جریان نظریه پرداز داخلی خواهد بود که مکمل حرکت سلبی ابتدایی است. نقد کتاب حاضر به تولید متون انتقادی جهت بهره‌گیری از نقاط ضعف اقتصاد سرمایه‌داری کمک می‌کند. در ادامه نگاه بارور ساز به منابع اقتصاد بومی و اسلامی جهت طرح نظریه‌های بومی عملی و کارآمد اقتصادی حلقه مکمل فرآیند پژوهش و یادگیری مذکور خواهد بود.

۹. نتیجه‌گیری

کتاب آمریکا تحت لوای سوسیالیسم به قلم دنیش دسوزا یکی از منابع سیاسی مطرح است که توسط یکی از طرفداران حزب جمهوری خواهان آمریکا در جهت نقد دموکرات‌های سوسیالیست و سیاست‌های اقتصادی توزیعی و اجتماعی برابری خواهانه آنها نوشته شده

است. در این اثر دسوزا با استفاده از نظریه های فردریک هایک و جورج اورول و با برابر دانستن رویکرد سوسیالیست های آمریکایی با دولت حداکثری اقتدارگرا و بردگی توده های مردمی به نقد دموکرات هایی مانند سندرز پرداخته است. بیان نقل قول هایی گزینشی از ترقی خواهان دموکرات جهت ارایه تصویری از منطق فکری سوسیالیست ها و سپس نقد سیاسی و اقتصادی آنها در قالب بهره گیری از روش قیاسی، محور استدلال های دسوزا را تشکیل می دهند.

دسوزا در کتاب خود با طرفداری از ترامپ و سیاست های ضدمهاجرت و ناسیونالیسم محافظه کار اقتصادی وی به یکی از تاییدکنندگان وضع موجود تبدیل شده است. عدم ارایه راه حل های کارآمد و منسجم جهت اصلاح نابرابری ها و ضعف های ساختار حاضر در نظام سرمایه داری بازار محور سبب شده است تا جهت گیری ها و غرض ورزی های یکجانبه وی در تمامی فصول کتاب به شکل بارزی آشکار شود. به باور دسوزا نظام اقتصادی موجود تامین کننده حداکثری آزادی های اقتصادی و برابری های رفاهی در آینده نزدیک است. اما تبدیل سوسیالیسم آمریکایی به هیولایی ایدئولوژیک توسط دسوزا که یک بار در جریان جنگ سرد شکست خورده بود نتوانسته است نقصان های سازوکار توزیعی بازار آزاد در آمریکا را که همواره مورد انتقاد توده های اجتماعی در این کشور است و در انتخابات ریاست جمهوری ۲۰۲۰ در قالب زخم های چرکین سرباز کرده است توجیه کند. کتاب آمریکا تحت لوای سوسیالیسم بیانیه ای سیاسی است که توسط یکی از کشیش های سیاسی معبد نومحافظه کاری جمهوری خواه نوشته شده است. این کتاب در حمایت از نومحافظه کاری اقتصادی و اجتماعی که روح قالب بر ساختار حاکمیت سیاسی آمریکا است نگاشته شده است. ضعف در طراحی چارچوب نظری و قلم تنک مایه نویسنده سبب شده است تا این اثر تنها جهت آشنایی با ادعاهای محافظه کاران راست گرا در آمریکا و فضای رسانه ای تابع آنها خواندنی تلقی شود. فقدان نگاه به مسایل سیاست خارجی که محل اختلاف طیف های کبوترها و بازها در آمریکا است و ریشه در نگاه های ترقی خواهانه و محافظه کارانه دارد از دیگران نقاط ضعف کتاب حاضر است.

کتاب‌نامه

توکلی، محمدجواد (۱۴۰۰). "چشم اندازهای نظریه عقلانیت محدود در اقتصاد اسلامی"، دو فصلنامه علمی مطالعات اقتصاد اسلامی، سال یازدهم، شماره اول (پیاپی ۲۶)، بهار و تابستان. دسوزا، دنیس (۱۳۹۹). *آمریکا تحت لوای سوسیالیسم*، ترجمه: لیلا نوری، تهران: نشر پبله. میرمعزی، سیدحسین (۱۳۸۴). *اقتصاد کلان با رویکرد اسلامی*، تهران: پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی.

- Altman, Alex (2020), "Why The Killing of George Floyd Sparked an American Uprising", see to: <https://time.com/5847967/george-floyd-protests-trump/>
- Andrade, Gabriel (2020), "Dinesh D'Souza as a Comprador Intellectual: Punditry, Media and Neocolonialism", *Socialism and Democracy*, Volume 34.
- Bayer, Ben (2020), "The Dishonesty of 'Real Socialism Has Never Been Tried'", see to: <https://newideal.aynrand.org/the-dishonesty-of-real-socialism->
- Bradford, Alina (2017), "Deductive Reasoning vs. Inductive Reasoning", see to: <https://www.livescience.com/21569-deduction-vs-induction.html>
- Brueninger, Kevin (2020), "Looting is not liberation': George W. Bush calls for unity, equal justice during George Floyd protests", see to: <https://www.cnbc.com/2020/06/02/george-w-bush-calls-for-unity-during-george-floyd-protests.html>
- Cammack, Paul (2018), *Giddens's way with words*, Oxford, Polity Press.
- Democratic Party Platform (2020), see to: <https://cdn.factcheck.org/UploadedFiles/2020-Democratic-Party-Platform.pdf>
- Goldstein, Amy (2021), "Poverty fell overall in 2020 as result of massive stimulus checks and unemployment aid, Census Bureau says", see to: <https://www.washingtonpost.com/business/2021/09/14/us-census-poverty-health-insurance-2020/>
- Jackson, Daniel (2020), *U.S. Election Analysis 2020: Media, Voters and the Campaign*, Centre for Comparative Politics and Media Research (Bournemouth University)
- Jain, Sannjet (2020), *US Elections 2020*, Observer Research Foundation.
- Morrison, David (2018), *New Labour, citizenship and the discourse of the Third Way*, Manchester University Press.
- Mouk, Yascha (2019), *The People vs. Democracy*, Harvard University Press; Illustrated edition.
- Powell, Martin (2018), *The route map of the Third Way*, Cambridge, Polity Press.
- Republican Party Platform (2020), see to: <https://cdn.factcheck.org/UploadedFiles/2020-Republican-Party-Platform.pdf>

نقد و ارزیابی کتاب آمریکا تحت لوای سوسیالیسم (امیر عباسی خوشکار) ۲۸۷

Rogers, Taylor (2020), "American billionaires have gotten half a trillion richer during the pandemic, but the country's racial wealth gap has grown", too, see to: <https://www.businessinsider.com/billionaires-got-565-billion-richer-during-the-coronavirus-pandemic-2020-6>

Weston, Kath (2005), *Class Politics And Scavenger Anthropology In Dinesh D'Souza'S Virtue Of Prosperity*, University of California Press.